

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótalajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

A béke.

Magyarország közönsége osztatlan örömmel és lelkesedéssel vette tudomásul, hogy a király és a nemzet vezérei megtalálták a béke útját. Mikor szárnyra kelt a hír, hogy új tárgyalás van folyamatban, mindenki önkénytelenül felsóhajtott vágyakozva és magában könyörgött a sorsnak, hogy most, az utolsó órában ne tagadja meg jóindulatát ettől az országtól.

A király és nemzet kibékült s a kabinet megalakult. Helyet foglalnak benne a többség vezérei.

Sokszor hangsúlyoztuk, hogy a többségnek át kell vennie — ha áldozatok árán is — a kormányt. Ez volt a mi szerény véleményünk. Mert mindig azt vallottuk, hogy inkább haladjunk lassabb lépésben előre, miut renitenskedve visszafelé.

Részletesen a jövő számunkban fejezzük ki a mi szerény nézetünket, hogy olvasóink tájékozhatják magukat a jövő magatartásunkat illetőleg. Most csak azt jegyezzük meg, hogy a részletes fejtegetésünknek az alapja a hazafias öröm lesz. Mert őszinte és őnzet-

len az örömünk, hogy Magyarország újra a békés fejlődés útjára lépett és hogy egy lépéssel közelebb jutott a nemzeti aspirációk megvalósításához.

Az országgyűlés összehívása.

A királyi kézirat.

Mi Első Ferencz József

Isten kegyelméből ausztriai császár,

Csehország királya s. a. t.

és

Magyarország apostoli királya.

Kedvelt Hivéink!

Uralkodói kötelmeinkhez tartozván az ország törvényeinek hű és pontos végrehajtása fölött őrködni:

Minthogy az 1848. évi IV-ik t. c.

1-ső §-a az országgyűlést évenként Budapestre egybehivatni rendeli, és minthogy számos függőben levő kérdés mielőbbi megoldását a nemzet erkölcsi és anyagi érdekei sürgősen követelik:

Ennélfogva elhatároztuk, hogy az ország főrendeit és képviselőit a folyó év május havának 19-ik nap-

ján megnyitandó országgyűlésre Budapest székesfővárosunkba egybehívjuk.

Minekfolytán Nektek ezennel komolyan meghagyjuk, hogy haladéktalanul megtegyétek mindazokat az intézkedéseket, amelyek a törvény értelmében szükségesek arra, hogy az 1874. évi XXXIII. és az 1899. évi XV. t. cikkek által rendelt módon és a fennálló törvények által meghatározott számban megválasztandó képviselőitek ezen az országgyűlésen megjelenhessenek és a törvényhozás működése a mondott napon és helyen akadálytalanul megindulhasson.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmünkkel kegyesen hajlandók maradtunk.

Kelt Bécsben, 1906. év április havának 8-ik napján.

Ferencz József s. k.

Wekerle Sándor s. k.

Az új kabinet.

Miniszterelnök: *dr. Wekerle Sándor.*

Király személye körüli miniszter: *gróf Zichy Aladár.*

Belügyminiszter: *gróf Andrássy Gyula.*

A „BÁCSKA” TÁRCÁJA.

V é g z e t.

Minél vakitöbb a napfény,
Annál sötétebb az árnya.
Dicsőségért küzd sok ember,
Sok kéjelegve dül a sárba.

Bűn és erény így egymástól
Mindörökké távolodva;
Mély örvénybe jut az egyik,
A másik a csillagokba . . .

Nincs pihenés, nincs megállás
Sehol a nagy mindenségben;
Aki nem az ég felé tart,
Kell, hogy a pokolba érjen!

Szabolcska Mihály.

A színészet és a szinpad történetéből.

(A zombori Szabad Lyceumban előadta Prokópy Imre.)

Mint már az előadás címe kétséget kizáró módon jelzi, felolvasásom nem öleli fel a tárgyra vonatkozó kérdéseknek egész komplexumát. Szerettem volna ugyan a le-

hetőleg teljes anyagot ez egy órási előadás szűk keretébe beleszorítani, de akkor fejtegetésem nagyon is változatos, hogy ne mondjam: felületes és hézagos lett volna, már pedig nagyon is kérdéses, hogy az olyan omnibus aliquid, ex toto nihil, mindentől valamit, az egészről semmit féle előadásnak lehet-e valami pozitív haszna vagy eredménye.

Kénytelen voltam tehát a nagyon is tág kört jelentékenyen szűkebbre szorítani. A mai alkalommal be fogom önöknek mutatni a szinpad és a színészet történetének azon részeit, vagy ha úgy akarják, azon korszakait, amelyekről csak nagy ritkán esik szó, amelyeknek megismerése, azonban a jelenlegi szinpad és színészet viszonyok megértésének sok tekintetben szükséges előfeltétele. Szólani fogok a görögök szinpadáról, ezután majd vázolom a rómaiak színházi viszonyait és befejezésül tárgyalni fogom a középkor eredeti színészetét.

Azon előadásokból, melyek itt e helyről több cikluson át elhangzottak, már meggyőződést szerezhetek maguknak arról, hogy a görögök majdnem valamennyi tudományban uttörők, alapvetők, a művészet legtöbb ágá-

ban pedig egyenesen mesterek voltak. Így a szinpad és a színészet tágas mezéjén is.

A színház a görög nép egész világfelfogásának, vallás-erkölcsi nézeteinek a kifejezője volt, igazi nemzeti színház, melyben az önértékes és fennálló irányának a megerősítését és dicsőítését kereste és meg is találta.

Mig nálunk a szinjáték főleg a nemesebb szórakoztatás, a gyönyörködtetés céljait szolgálja, addig Athénben és egész Görögországban istentiszteleti cselekvény volt, mely bizonyos, Dionysos (Bacchus) istennek szentelt ünnepekhez volt kötve. Ebből önként következik, hogy a színház keletkezése és a drámai előadások kezdete is szorosn összefügg a Dionysos tiszteletére rendezett vallásos ünnepélyekkel.

A Dionysos-kultusz papjai kórusba alakulva zene és énekszó kíséretében körülállották, vagy inkább körüláncolták az istennek emelt oltárt. Ez a kórus részére kijelölt és kóralakban kitűzött tánchely volt az orchestra, melyet a nagy számmal összesereglett hívők szintén körben vettek körül. Mikor aztán megtörtént az első lépés a dráma

Kereskedelmi miniszter: *Kossuth Ferenc.*

Földmivelési miniszter: *dr. Darányi Ignác.*

Vallás és közoktatási miniszter: *gróf Apponyi Albert.*

Igazságügyminiszter: *Polónyi Géza.*

Pénzügyminiszter, honvédelmi miniszter és horvát-szlavon-dalmátországi tárcanélküli miniszter: *dr. Wekerle Sándor.*

A nagyhét.

A keresztyénség nagyhete a megváltás kalváriája, melyet a buzgó hitű lélek a Megváltó szenvedéseire gondolva fájdalmas áhitattal s a kinszenvedése után következő feltámadásra tekintve magasztos reménységgel jár meg maga is.

Aggodalommal gondoltunk arra, hogy a magyar nemzetre is véghetetlen nyomor és szenvedés kalváriája lesz a keresztyén világ mostani nagyhete. Már is éreztük a balsors nyomását, mely alatt közéletünk szenvedett s a nehéz béklyókat, melyek az egészséges, szabad fejlődést fojtogatták.

A magyar társadalom jobban, mint bármikor más alkalommal, megingathatatlan önértéke volt utalva. A kishitűség legcsekélyebb tanujele helyrehozhatlan következményeket vonhatott volna maga után s társadalmi rendünk oly felforgatását idézhette volna elő, amelyek még késő utódainknak is keserves szenvedéseket okozhattak volna.

Azért volt a jelszó: „Küzdj és bizva bizzál!“ Az a poétikus allegória, mely a bibliában, az egész keresztyénség könyvében rejlik s mely különösen a nagyhétre vonatkozólag nyilatkozik meg mennyei magasztossággal, tanulságos és egyuttal példát adó

is: bátorithatta a csüggedő emberfiát, ha netán bizalmában ingadozva tekintett a jövő elé.

Jézus szenvedései tárulnak fel előttünk a nagyhéten. Árulás és gonoszság, testi fájdalmak, emberi erejének végecsége nem képesek az Istenfiát nyomoruságba, kétségbe ejteni. A római katona lándzsája még egy dőfést mér a szent testre, kibuggyan a vér és a kinzók műve befejeztetett; ám azért az isteni rendeltetésen nem esik makula. „Beteljesedett!“ amit emberek végezhettek, de az üdvözítés emberfeletti munkája is beteljesedett. Hatalmas kövek, miket a sirra raktak, nem nyomhatják el a nagy művet, a feltámadás megtörténik, minden hitetlenség, minden lándzsa, minden terhes kő ellenére.

Kettős nagyhétre készültünk: az egyéni és a nemzeti megváltás nagyhetére. A keresztyénség nagyhetéről nemcsak vallásos érzelmeink emelkedését s lelkünk megtisztulását vártuk, hanem egyuttal biztunk fenséges tanulságainak erejében is, hogy meg fognak edzeni a nemzeti szenvedés és nyomor elviselésére s nem engedik megrendülni a hitet, hogy a szerencsétlenség álhálálából kell feltámadásnak lennie, hogy el fognak gördülni azok a kövek, melyek a nemzet szívét nyomják és be fog következni egy újabb boldogabb korszak ideje.

Emelt fővel és csüggedetlen lélekkel készültünk a kettős nagyhétre. Erős hittal ama hatalomban, mely a magyar társadalom sajátossága, bizvást reméltük, hogy csakhamar ütni fog a megváltás órája és széjjel fognak foszlani azok a kötelek, melyek hálójukban tartanak. Biztatott nemcsak a mi történetünk, hanem általában a

nemzetek történetének tanulsága, hogy mindazt, amit elértek, kemény küzdelemmel kellett kivívni s az a sok fájdalom és kín, melylyel a balsors meglátogatta őket, állandó, változatlan boldogságot érleltek meg.

Az isteni gondviselés azonban véget vetett a nemzet szenvedésének, mielőtt a Megváltó szenvedésének kalváriája elkövetkezett volna. A nemzeti föltámadás megelőzte a keresztyén világ föltámadásának ünnepét.

Legyen áldott érette szeet neve!

Az alkoholizmus ellen.

Irta: *dr. Thim József.*

(Vége.)

VII. Az alkoholizmus okairól; az alkoholizmus kérdése szociális megoldása.

Két okra vezetendő vissza az alkoholizmus: az első ok: élettani sajátságos hatása, a második a nyereszkedő töke.

Alig említik fel valahol is azt az élettani sajátságot, hogy az alkoholos ital eleinte fűdít, hangulatot kelt és utána bénítja az idegeket, bizonyos jólétet, kellemes megnyugtató érzést vált ki, szóval az idegek kellemesen csillapulnak; csak hogy a szervezet az alkoholt megszokja és hogy ezen hatást az ember újból, meg újból elérhesse, kénytelen mindinkább nagyobb mennyiségű vagy erősebb italokat inni, míg végre szokványos iszákossá válik és az alkohol mérge szervezetét, ideg-életét elpusztítja. Ebben az élettani hatásban rejlik az alkoholnak az emberiségre való veszedelme és szociális jelentősége, ezért gyártják az emberek ezrei a szesz italokat, melyekért sok milliárdokat költenek, sokan pedig az ital kedvéért nyomorba döntik családjukat, saját egészségüket a lassu alkohol mérgeggel elpusztítják, úgy hogy az alkohol valóban az emberek tragédiáinak talán leggyakoribb oka.

Az alkoholisták dicsérik persze a szesz ital „erősítő“ tulajdonságát, a söriwő a sör „tápláló“ erejét, a sörgyárosok a sört még „folyékony kenyérnek“ is nevezik, holott

fejlődéséhez azáltal, hogy egy, magát az istent ábrázoló személyt szembeállítottak a kórossal, ez az új szereplő az oltár tőszomszédságában lévő áldozati asztal tetejéről párbeszédet folytatott a karral, mely, hogy szembe kerüljön a beszélővel, már most félkör alakban helyezkedett el az áldozati asztal előtt.

Természetes, hogy ez az újítás a nézők elhelyezkedését is lényegesen megváltoztatta. Ezek, hogy a fejlődő játék minden mozzanatát figyelemmel kísérhessék, kénytelenek voltak kissé meghosszabbított félkörben a kórus mögé vonulni s bizonyára már rövid idő múlva bekövetkezhettek annak a szükségessége, hogy a hátul állók magasabban fekvő helyeket kapjanak. Így jött létre a hatalmas félkörben hátrafelé egyre emelkedő nézőtér a maga párhuzamosan, helyesebben koncentrikusan haladó ülésoraival.

Később, midőn Thespiis a K. e. 6. század második felében az imént vázolt szegényes akció kezdetleges keretébe beillesztette az első tulajdonképeni színészt, aki egymásután különböző szerepekben lépett fel, az áldozati asztal mögött sátrat vagy bódét emeltek, amelybe a színész időközönként vissza-

vonult átöltözködés céljából. Ez a sátor vagy bódé volt a későbbi színház épületnek legelső, legegyszerűbb formája. Ezt a bódét eleinte deszkából készítették s az előadások befejeztével lebontották. Mikor aztán Aischilos egy második, utána pedig Sophokles még egy harmadik színészt is felléptetett, ez az igénytelen bódé igazi színház épületté bővült, melynek két, körülbelül 5—6 méternyire előrenyúló szárnya a tulajdonképeni játék- és beszédteret határolta s egyszersmind a szükséges mellékhelyiségeket: az öltözőket, díszlet-, kellekraktárt stb. is magában foglalta.

Ebből tehát láthatják, hogy a Dionysos-kultuszhoz fűződő játékok fejlődésével mily szerves összefüggésben van a színház építészeti szerkezetének a kialakulása. Az előbbieknél az eredeti dithyrambosból, táncsal kísért énekprodukciókból igazi drámai cselekvény névé váló fejlődése adja meg fokozatosan az utóbbinak végleges formáját, azt az építészeti formát, melyet a színház nagyjából napjainkig megtartott. A görög színház 3 főalkotórészét: a nézőteret, a kórus részére föntartott helyet, az orchestrát és a színpadot megtaláljuk kivétel nélkül a modern színházakban is, leg-

feljebb azzal a különbséggel, hogy a kör-alaku orchestra minálunk téglány alakúvá változott.

A görög színház óriási méretű, 30—40,000 ember befogadására alkalmas, nyitott épület volt, tetőzet nélkül. Mindenütt az állam költségén épült, eleinte fából, később kőből. Valamint a modern színházaknak tűzrendészeti szempontból való gyökeres átalakítását a bécsi Ringtheater szörnyű katasztrófája (1881.) idézte elő, úgy a görögöknél a törékeny és tűzveszélyes faalkotmányról a kőépültre való átmenetet is egy rettenetes szerencsétlenség okozta, mely a 70-ik Olympiade idején, 500 és 497 között történt s amelynél a faállványok leszakadása következtében igen sok ember pusztult el. Mindazonáltal ez az átmenet nagyon lassan történt és sokáig a fapadoknak kőpadokkal való felcserélésére szorított. Még több mint másfél évszázadnak kellett elmulnia, míg az első, tisztán kőből készült színházat végre felépítették, még pedig Athénben, az ókori műveltség középpontjában, 340-től 328-ig.

Az előadások szempontjából érdeklődésünket leginkább a színpad kelti fel. Ez

hebizonyított dolog, hogy az alkohol bódító, mérges, de sem erősítő, sem tápláló, élvezeti szer.

Idők folytán az alkohol gyártásából nagy tökések keletkeztek; bor, sör és szeszes italok gyártói milliókra tettek szert, akiknek a vendéglősök tulajdonképpen csaposai. Az alkohol-töke ma politikai hatalommá vált és a többi között Magyarországon hatalmába kerítette a parlamenti választást, a községi és városi életet, az államot, melynek fogyasztó-adó címén a kincstárját telíti s melyet indirekte megint csak a fogyasztó fizeti. Az alkohol hatalmába kerítette a szociális élet minden ágát. Dr. Bunge, baseli egyetemi tanár találoan mondja: „az emberek isznak, ha egymást viszonlóják, isznak, ha elbucsuznak, isznak, ha éhesek, isznak, ha jóllaktak, hogy étvágyukat fokozzák, isznak, ha hideg van, hogy felmelegedjenek, isznak, ha meleg van, hogy lehűljenek, isznak, ha álmosak, hogy ébren maradjanak, isznak, ha álmatlanok, hogy elaludjanak, isznak, mert szomorúak, isznak, ha vigak, isznak, ha keresztelő van és isznak, ha halotti tor van!”

Az alkohol-kérdést csak két uton lehet megoldani. Szociális uton, az „Én” egészségének helyreállításával és az állam által, törvényhozási uton. Amennyiben azonban az alkohol az utódokat is koresökká teszi, fajfentartási szempontból tüzzel-vassal kellene az alkohol-kérdést mielőbb megoldani.

Az alkoholizmus legjobb ellenszere, — ha nem iszunk szeszes italt. Az ember mint egyén azonban általában olyan gyarló, olyan nyomorult féreg, hogy szenvedélyét és az élvezetet követve, nem tud magának parancsolni, sőt sokszor tudja, ismervé az alkohol pusztító erejét, szokványos iszákosságának feláldozza a maga egészségét, családjának anyagi és utódjainak testi és szellemi boldogságát.

Az embereket tehát le kell szoktatni az ivásról, a mértékletes ivást is el kell kerülni, mert épen ezek sorából — majdnem minden tizedik — kerülnek ki a megrögzött alkoholisták. Az alsóbb és felsőbb intézetekben a gyermekeket ki kell oktatni az alkohol káros következményeiről; a felnőtteket pedig társadalmi uton, röpiratok, a sajtó és felol-

vasások útján föl kell világosítani. Különösen az alsóbb néprétegeket, a munkásosztályt kell a szesz ellen megvédeni, melyet alacsonyabb erkölcsi foka és rosszabb anyagi helyzete egészen az alkoholmóloch karjaiba vetett. A munkásnépnek tudatára kell jönnie annak, hogy az alkohol gazdasági nyomorát nem enyhíti, hanem fokozza, erkölcsi, szellemi és testi sülyedését előmozdítja — és a kapitalizmus hatalmába szinte belekergeti.

Meg kell adni a jogot, hogy a községek, közbirtokosok, megyék területükön eltilthassák a szeszes italok kimerését. Liverpool városának Sixteth Park-Estate munkásnegyedében a koresmák beszüntetése után a vagyontalanság megszűnt és a balandóság 20%-al csökkent.

Ezen eltiltási jogot Canadában „Local option” címén törvényre emelték, Finnországban, Norvégiában és Svédországban a szeszes italok árusításának megszorítása — egész generációkat mentett meg; gothenburgi rendszerű italméretet állítottak föl, melyekben pálinkát csak kicsinyben — és kevés haszonnal árusítanak, — míg az ételeken és gyöngye szeszes italokon nyereszkedhetnek; az által az eladó érdekében áll, hogy közönsége minél kevesebb erős szeszt igyék. A koresmáltatási jogot filantropikus társulatoknak engedték át, melyek Norvégiában a 90-es években 30 millió frankot juttattak közhasznú célokra.

Az amerikai Egyesült Államokban a küzdelem egyrészt társadalmi uton folyik a mértékletességi egyetemen, melyek 34 heti és 43 egyéb alkoholelleses folyóiratokat adnak ki és 30 év alatt 850 millió nyomtatott lapot adtak ki, mintegy 2000 kiadványban; a másik irány szerint igyekeznek a koresmák létszámát megszorítani különösen az egyedáruság útján.

Különösen a svéd 1895. évi törvény vált be, mely szerint szeszes italok hétköznapokon csak reggeli 8-tól esti 7-ig árulhatók: vásár- és ünnepnapokon pedig csak étellekkel együtt szabad árusítani, továbbá New-Scotlandban, ahol szombat esti 6 órától hétfőig minden koresma zárva van.

Az iskolákban be kell vezetni a mértékletesség kötelező tanítását, amint az Amerika

valamennyi Egyesült-Államában történik. Nálunk ezen oktatást a vallásügyi miniszter szintén elrendelte, a szeszes italok élvezetét pedig az ifjusági egyesületekből kitiltotta.

Az állam, mint legfőbb hatalom valóban képes volna az alkoholizmus kérdését megoldani; — de nem teszi, — mert a szesz fogyasztási adója milliókat hoz neki és mint dr. Schwarcz József mondja, olyan tyukja, mely neki aranytojásokat tojik, — azt pedig le nem öli.

Amit a magyar állam az alkoholizmus ellen tett, valóságos szemfényvesztés; — a nemzetközi kongresszusokra kiküldte a világ megtévesztésére a kormány képviselőit, azokkal alkoholelleses jelentéseket tétet; itthon pedig Hevesvármegye kérelmét, mely a vasárnapi munkaszünetet a szeszfogyasztásra kiterjeszteni kérte, visszautasította, mert „az állami jövedelem ily módon kárt vall”, — vagy mint Szabolesmegyének leirta a „népnek vásár- és ünnepnapokon nincsen más szórakoztató helye, mint a koresma és azt nem lehet tőle elzárni”.

A magyar kormány tehát — hivatalosan elismerte, hogy hazánkban az alkohol uralkodik társadalmi életünkön; és ebből lelketlenül hasznot húz, uzsorás tehát a szó szoros értelmében, — saját polgárainak élete és egészsége kárán. A magyar államhatalomnak ezen fölfogása teljesen bele illik a magyar közegészségügyi rendszerbe, mely valójában temetkezési intézetnek tekintendő.

S miután nálunk az államhatalomtól nem várhatunk segítséget, csak a magyar szétdarabolt társadalomnak egyes rétegeiben bizhatunk, hogy innét indulhat ki a széleskörű alkoholelleses mozgalom, melynek gyöngye palántáját a magyar alkoholelleses egyesület immár elültette.

* * *

Az alkohol nem táplál, nem erősít, hanem megmérgezi az ember szervezetét és korai halálát okozza; betegít és degenerál. Gazdagot, szegényt, — műveletlent és zsenit, kivétel nélkül idő előtt elpusztít.

Szilágyi Dezső tragikus halála legyen mindenkinek emlékeztetőben, kinél boncolás útján, állandó, mértékletes szeszélvezet útján beállott időlt szeszmérgezést konstatáltak.

pl. az athéni Dionysos színházról, melyet az összes görög színházak mintájának kell tekintenünk, 20'80 m. hosszú és 4'95 m. széles volt, úgy hogy mélysége a hosszúságához viszonyítva, feltűnően csekély. Ez az arány valamennyi görög színházra jellemző s részint a dekoráció szegényességében leli magyarázatát, részint pedig a görög dráma ökonómijában, mely még nem ismerte, vagy inkább kerülte a színházi tömeghatásokat.

A színházot három oldalról az egy-két, sőt nem ritkán három emelet magasságu színházi épület zárta körül, a nézőtérrel pedig a többnyire 3—5 méter széles közlekedő folyosók választották el. A színházi épületnek 3 ajtóval áttört homlokzata egyúttal a színház háttéréül szolgált. A középső ajtó volt a legnagyobb s királyi bejáratnak nevezték, míg a két szélső némelyek szerint a vendégbejáró nevet viselte.

Ami a színházi díszleteket illeti, melyeket mi hajlandók vagyunk az illuziókeltés nélkülözhetetlen eszközeinek tekinteni, amelyeknek alkalmazásához azonban nem egy szempontból szó férhetne, hát azokra a görögök nent nagy súlyt fektettek. Eltolható

oldalkulisszákról, szoffitákról és a modern dekoráció sok egyéb kellékéről még szó sem volt. Diszített, festett háttérrel először 458-ban találkozunk és ez valószínűleg falécekre erősített festett vászonból álló díszletfal volt, melyet a háttérül szolgáló falazat előtt oly távolságban állítottak fel a színházon, hogy a téréközben a színész szabadon mozoghatott. Az oldalkulisszákat forgatható 3 oldalú hasábok helyettesítették, az u. n. periakták, melyeknek felülete festett díszletszalagokkal volt ellátva, úgy hogy esetleges színváltozásoknál könnyen mutathatták az új dekorációhoz tartozó képet. A nézőktől jobbra eső prismák, akárcsak maga a színház jobboldali része, a szülőföld, a balra lévők pedig idegen vidéknek a tárgyait jelképezték.

Ismerték és használták azonkívül a daruszerkezetű emelőgépet is, amelylyel vagy egyes szereplőket tüntettek el felfelé a színházról, vagy pedig a bonyodalmat hatalmi szavukkal eldöntő isteneket eresztették le a magasból. Ez volt a gimnáziumi tanulmányainkból mindnyájunk előtt ismeretes deus ex machina. De alkalmazták már a sülyesztőt is, amelylyel viszont vagy az elhunytak ár-

nyékeit hozták a színházra, vagy pedig az elesett hősöket szállították az alvilágba.

Jellegzetes kuriózumként felhozhatom még, hogy a görög színház nem ismerte a függőnyt, mely egyébiránt a játék- és beszédter különös elrendezése folytán merőben felesleges lett volna. Míg ugyanis a kórus jelentékeny szerepet játszott a drámában s a színház az orkestrálval szorosan összefüggő, egységes színtér volt, ennek a függőnyvel való kettéválasztása csak zavarólag hatott volna. Az esetleges, különben is csak elvétve előforduló színváltozásoknál szükséges színházi rendezkedések és átalakítások tehát a nézők szemé láttára történtek, amin talán jó magunk sem fogunk túlságosan csodálkozni, ha meggondoljuk, hogy pl. a híres bécsi Burgtheaterben a változások egész a 70-es évekig szintén nyílt színen folytak le. Amint az új dekoráció be volt állítva, libériás masok a színházon cipelték az előírt butorokat és egyéb kellékeket anélkül, hogy ezen a jó bécsi közönség csak egy alkalommal is megütközött volna.

(Folyt. köv.)

És ki tudná felsorolni nagyjaink között az alkohol által elragadott valamennyi áldozatot — és — a sok névtelen magyart?

A világ nemzetei között szeszélvezet tekintetében a magyar nemzet körülbelül a második helyet foglalja el — a pusztulás a halálozás és legujabban a kivándorlás tekintetében is a második helyre jutott; fogy a népe, pusztul a vagyona; — évente megiszik közel háromszáz millió koronát és egészségügyére csak másfél millió koronát fordít.

S tudva azt, hogy az alkohol se nem táplál, se nem erősít, az érte adott sok millióra rugó összeg tulajdonképpen kidobott pénz, melyért a magyarság cserébe betegséget, korai halált és pusztulást kap.

Félő, hogy valamikor a magyar nemzet — egészen kicsiny, satnya nemzet lesz; — és a visszafejlődés egyik főtényezőjének az alkoholt tekinthetjük, mely az életet és vagyont egyaránt pusztítja és fajunkat degenerálja.

Szeretheti-e a maga fajtáját, nemzetét és hazáját az, aki tudva az alkohol hatását, békóiba veti magát? — Sohasem! Mert bünrészesévé válik a magyarság minden tekintetben való degenerálásának.

Tehát a magyar hazafiság kötelességei közé tartozik az alkoholelles küzdelem is!

H i r e k.

A nagyhet. A zombori róm. kath. plébániatemplomban a nagyheti szertartások a következő rendben fognak megtartatni:

Szerdán délután 4 órakor gyász-zsolozsma Jeremiás siralmaival, éneklik: Major József, Tomcsányi Aladár, Staudacher József; s a „Miserere“.

Csütörtökön reggel 9 órakor nagymise közöldozással; délután 4 órakor gyász-zsolozsma Jeremiás siralmaival, éneklik: Fejér Eulália urasszony, Marschall Béla, Türr Aladár.

Nagypénteken reggel 8 órakor német prédikáció, mely után közvetlenül tartatik az előszentelt mise a Passióval és keresztimádással, mire a Szentség a Szent Sirhoz vitetik; ezután bunyevác szentbeszéd. — Délután 3 órakor magyar szentbeszéd, melynek végeztével processzió vezetetik a Kalváriához, honnét a templomba visszatérve, Jeremiás siralmait, éneklik: Marschall Béla kaszinóegyesületi dalárdai karnagy vezényletével Major József, Staudacher József, Fodor Mihály, Alföldy László, Szondy István, Szigeti István, Essigmann Károly és Tomcsányi Aladár. A lamentációkat harmóniumon kísérik Marschall Béla, Szántó Károly, Tomcsányi Aladár. — Esti 7 órakor a Sz. Sírnia ima és ének, mire a Szentség kömenetileg a sekrestyébe vitetik.

Nagyszombat reggel 6 órakor körmenetileg Szentségkítétel. 8 órakor tűzszentelés, a husvéti gyertya megáldása dícsénekekkel, azután a próféciák, keresztkitszentelés és Minden-szentek litániája, mire a feltámadási nagymise következik. — Az ünnepélyes feltámadási körmenet este 6 órakor tartatik meg — „Regina coeli“, énekli a polgári kaszinói dalárda.

Husvétvasárnapján reggel a 7 órai csendes mise után az étek megáldása; 8 órakor kismise és német szentbeszéd; 9 órakor csendes mise, utána bunyevác prédikáció; 10 órakor ünnepélyes nagymise. — Délután 3 órakor vespere.

Husvéthétfőn a szokott órákban megtartott szentmiseken kívül fél 10 órakor magyar egyházi szónoklat; délután 3 órakor vespere.

Érsekünk titkos tanácsos. Öfelsége a király Városv Gyula dr. kalocsai érseknek a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

Ev. ref. istentisztelet. A zombori ev. ref. gyülekezet folyó április hó 16 án, husvét másodnapján, d. e. 10 és fél órakor, az ág. ev. imaházban, urvaországostással egybekötött istentiszteletet tart. — Arany Gusztáv, lelkész. Kozma László, gondnok.

Áthelyezés, megbízás. Dr. Novák Elemér, kinestári alügyész Lugosra helyezték át; ideiglenes helyettesítésével dr. Janovich Miklós, zombori ügyvédet bízta meg, a kir. kinestári jogügyek központi igazgatója.

Sikerült jogszigorlat. Roediger Ernő, Roediger Lajos zombori áll. főgimnáziumi tanár fia, a nagyváradi jogakadémián az államtudományi vizsgát sikerrel letette. Gratulálunk!

Kitüntetett csendőr. A mult évi bajai szállásvárosi tűzkatasztrófa alkalmával Jeszenesák Sándor bajai csendőr hátor magaviseletével, többszörös életmentéssel tüntette ki magát. Ezen derekas magaviseletéért öfelsége a király a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Az Uránia-színház Zomborban. A budapesti Uránia-színház, mint minden évben, úgy az idén is rendez előadásokat a városi színházban a zombori szabad liceum javára Három esti és két délutáni előadás lesz. Az előadások napja április hó 29., 30. és május hó 1. Esti előadásban szünet kerülnek: A párisi asszony, A bácskaiak és Az orosz japán háború. Délután: A szabadság országa: Svájc és A világ urai: Angolország. Lapunk közelebbi számában bővebben ismeretjük az egyes darabokat.

A zombori ügyvéd-egylet pénteki közgyűlésén az idei tisztikar választás utján a következőleg alakult meg: Elnök lett: Vértési Károly, alelnök: dr. Lallosevits János, titkár: dr. Pataj Sándor, pénztáros: dr. Buják József. Választmány: dr. Bruck Ármán, dr. Nikolits György, dr. Jovánovits József, dr. Scheer Ármán, dr. Guttmann Zsigmond, dr. Mayer Nándor, Henneberg Sándor. Számvizsgálók: Halász Dávid, dr. Bruck Jenő, dr. Pastrovits János

Szabad liceumi előadás. A zombori szabad liceumban, a városháza nagytermében virágvasárnap délután Székely István gyöngyösi főgimnáziumi tanár tartott előadást Norvégjáról, az éjfél nap országáról. A szabad liceum kedves vendége saját tapasztalatait mondta el közvetlenségével lebilincselő szabad előadásban. Beszélt Norvégia meglepő természeti tüneményeiről, földrajzi jelenségeiről: a fjordokról, szeszélyes képződésű sziklaalakulatokról, az örökhóval fedett bergekről, a jégmezőkről s belőlük táplálkozó rohanó hegyi patakokról, a világhírű madárhegyről; az északi fokról, Európa legészakibb pontjáról zsilipek segítségével emelkedő vagy sülyedő csatornákról stb. Az előadást mintegy 80 drb saját fölvetélt vetített képpel illusztrálta. Az érdekes előadást a közönség, mely a nagytermet egészen betöltötte, élénk figyelemmel s nagy tetszéssel hallgatta.

Amerikában elhunyt bácskai cimbalmos. Northamptonból az alábbi tudósítást küldte lapunknak Bodnár János gép-lakatos hazánkfa: Kilenc hónappal ezelőtt kiment Amerikába Bácsgyulafalváról Mészáros Gyula tambura-zenekara. A zenekarnak személfénye volt a primás öcsöce, az ómoravieai születésű, 18 éves Mészáros János cimbalmos, aki nemcsak az amerikai magyarokat ragadta el művészi cimbalomjátékával, hanem az idegenek között is lelkes barátokat szerzett a magyar dalnak. Március 18 án nagyobb hangversenyre készült South Bethlehembben, de a halál kicsavarta kezéből a cimbalomverőket. Temetése a bethlehemi közönség nagy részvételével ment végbe. Az ottani Dal- és önképzőkör, Birkás Bernát cigányzenekara s az elhunyt tamburástársai élővirágokkal borították el a ravatalt. A temetési szertartás alkalmával Birkás zenekara gyász- és magyar dalokat játszott. Az ő kedves magyar nótáinak hangjai kísérték örök nyugvóhelyére a messzemesse idegenben Mészáros Jánost, a kis bácskai cimbalmost.

Alapszabályjövahagyás. A tisztavánfalvai dal koszoru egyetértés egylet, a kis-kéri népképző egylet alapszabályait a belügy-miniszter a bemutatási záradékkal ellátta.

A Szabadkai Sport-Egylet Szegeden. Érdekes szórakozása lesz folyó hó 15 ikén, husvét vasárnapján a Szegedi Atlétikai Klubnak. Ez alkalommal fog az egylet teljesen újjászervezett I/A csapata ez évben első ízben összekerülni régi riválisával a jelenleg kitűnő formában levő Szabadkai Sport-Egylet Délmagyarország 1905 évi bajnokcsapatával. Mindkét egylet nagy ambícióval készül az izgalmasnak ígérkező mérkőzésre. A mérkőző csapatok 3 év óta már több ízben kerültek egymással szembe, de mindezeidig eldöntetlen maradt, hogy melyiket illeti az elsőség. Ezen mérkőzés van hivatva annak végleges eldöntésére. Sportkörökben nagy érdeklődéssel várják a mérkőzés eredményét és annak kimenetelét iránt Szabadkán is oly nagy az érdeklődés, hogy — mint értesültünk — a mérkőzés megtekintésére nagy társaság készül átrándulni Szegedre. A mérkőzés a Szegedi Atlétikai Klub ujszegedi versenypályáján fog megtartatni.

Gondnokság. A szabadkai kir. törvénytársak Tersich József 29 éves róm. kath. nőtlen napszámos, garai lakost és Hupak Urbánné szül. Tóth Horgosi Verona 47 éves zentai lakost elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte.

Villamvilágítás Hódságon. A hódsági képviselőtestület elhatározta, hogy a község belterületét villamfényvel fogja megvilágítani. A pislogó petróleum utcalámpások helyét villamoslámpák foglalják majd el s a falu valósággal egy kis városka képét ölti magára. A villamvilágítás behozatalát nagyban megkönnyítette az a körülmény, hogy igen sokan vannak a magánosok között is, kik lakásukban a villamvilágítást be fogják vezetni.

Országos vásár. A topolyai országos vásár folyó hó 16-án lesz megtartva.

Talált sorsjegy. A rendőrkapitányság közhírré teszi, hogy 3 darab osztály-sorsjegy találtatott, melyet jogos tulajdonosa a rendőrfőkapitánynál átvehet.

Csőd. Az ujvidéki törvénytársak dr. Grujts János ujvidéki lakos ellen csődöt nyitott. Csőd-biztosul Sántha Ármán dr. ujvidéki törvénytársi bírót, tömeggondnokul Kovács Bódog dr. ügyvédet, helyettesül Vágner Vilmost nevezte ki.

Értesítés. A gőzgépezők és kazán-fűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden április hó 22. napján d. e. 9 órakor a Szeged alsóvárosi új vízmű-telepen fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Szilágyi-utca 1.) beküldendők.

Visszaélés a munkásigazolványokkal. A kereskedelmi miniszter figyelmezteti a gazdasági munkásokat és napszámosokat arra, hogy a munkásigazolványt bármilyen címen más részére átengedni szigorúan tilos s attól, aki igazolványát másnak utazásra átengedi, a vasúti menetdíjkezdmény egy esztendő tartamára megvonatik, a munkásigazolványt jogtalanul használó egyén ellen pedig az utánfizetésre való kötelezésen felül, az eset körülményeihez képest, az 1878 évi V. t. c. 379. §-a alapján a büntető eljárást folyamatba teszik.

Elvi jelentőségű határozat. A belügyminiszter egy előfordult konkrét esetben azt az elvi jelentőségű határozatot hozta, hogy istentiszteletek és körmenetek alkalmával a templomok közelében, illetve a körmenet elvonulása helyén lévő korcsmák és pálinkamérések az istentisztelet és körmenet tartama alatt zárva tartandók s illetve ekkor a korcsmák és pálinkamérésekben ital fogyasztó vendégek meg nem tőrhetők. Az ezen határozattal ellenkezőket szigorúan fogják büntetni.

Verekedés Csátalján. Csátalja községben 25 legény megtámadta a községi másodbíró házat és be akarta zuzni a kerítést és a kaput. A másodbíró kiment megnézni, hogy mit akarnak a legények. Erre miud a huszonötven neki rontottak és összeverték, úgy hogy súlyos sérülést szenvedett. A rakoncátlan legények ellen feljelentést tettek a bajai bíróságnál.

Letartóztatott család. Az újvidéki rendőrség csütörtökre virradóra a fehér hajó szállóban kinyomozta és letartóztatta Lansev Sándor nádalfai lakost, kinek keresetforrása az, hogy hiszékeny emberek jó pénzét azon ígérettel csalja ki, hogy helyette tiszteres hamis pénzt fog adni. Legutóbb szerdán ily ígérettel Újvidékre csalta Paçarits György kovili lakost s miután annak 620 koronáját átvette, a pénzzel előle megugrott, mire Paçarics ellene a rendőrségnél panaszt emelt Lansevnél letartóztatásakor csizmájában elrejtve 80 kor. híján Paçarits pénze megtalálhatott.

Pályázat felsőkereskedelmi iskolát végzett ifjak számára. A pesti magyar kereskedelmi bank által 1892. évben alapított ösztöndíjnak 1350 korona kamatért oly ifjak folyamodhatnak, akik valamely hazai kereskedelmi akadémiát vagy felsőkereskedelmi iskolát jeles eredménnyel elvégezték. A folyamodványban megjelölendő azon kiviteli kereskedelem körébe tartozó speciális ismeret, melynek elsajátítása, vagy kibővítése végett a pályázó a tanulmányutát megtenni szándékozik. Feleltendő a kérvényben az eddigi gyakorlati működés, a nyelvismeret, a tervezett tanulmány programja és időtartama, valamint az is, hogy szerzett ismereteit mikép véli itthon érvényesíteni. Oly pályázó, ki jeles iskolai képzettség mellett az elsajátítandó speciális ismeretek körében már elméleti vagy gyakorlati irányú tanulmányokra hivatkozhatik, az ösztöndíj odaítélésénél előnyben fog részesíteni. A folyamodványok a kereskedelemügyi m. kir. miniszteriumra címezve július hó 15-ig a szegedi kereskedelmi és iparkamarához nyújtandók be.

Megrögzött tolvaj. Kollarity György boldogasszonyfalvai napszámos a legkényelmesebb, bár legveszedelmesebb pályára szánta magát az utóbbi időben. Nyakra-főre követte el az ügyesnél-ügyesebb lopásokat és nem törődött vele, akár alkulescsal, akár anélkül jut zsákmányához. Manipulációinak folyó hó 1-én vetett véget a szablyai csendőrség. Kollarity az előző napon Putánov Péter boldogasszonyfalvai gazda kamaráját alkulescsal kinyitotta és benne iszonyu garázdálkodást vitt végbe. Elvitt zsirt, füstölt és nem füstölt húst és egyebet. A gazda panaszára a nyomozás megindult és szép eredménnyel végződött. Nemesak ezt a betöréses lopást sütötték Kollarityra, hanem egyéb bűnét is. Rövid idő alatt Lóvi Simon és Rutonity János kárára követelt el lopást. A megrögzött gonosztevőt letartóztatták.

Elfogott pénzhamisító banda. E hó 7-én jo fogást csinált az újsziváci községi rendőrség Bischoff Jakab újsziváci gazdához beállítottak ósziváci cigányok azzal a kedvező ajánlattal, hogy amennyi 20 koronásat ad nekik, ők annyi 100 koronásat adnak neki. Bischoff elfogadta az alkut s azt mondta nekik, hogy kora reggeli órákban jöjjenek hozzá a cigányok sok 100 koronással, ő be cseréli 20 koronásokkal. A cigányok a jelzett időben elmentek Bischoffhoz, ahol a rendőrség várt rájuk s a három tagból álló bandát elfogták.

Szántsunk, ne szántsunk? Most e körül forog Obecsen a vita. Ugyanis a legelők felszántását mondta ki a képviselő-testület és a miniszternél főnjárt deputációnak a miniszter meg is igerte, hogy helyben hagyja a földszántást. Lejövet hozzá is kezdtek a kiméréshez, parcellázáshoz, amikor jött távirat, hogy a miniszter nem engedti a földszántást. Lett erre zűrzavar. A közgyűlés egybegyűlt és úgy határozott, hogy ha miud nem is, de fele legelőt felszántatja, ha a miniszter nem engedti is. Csak most az a kérdés, hogy az előjárás melyik parancsot teljesíti, a miniszterét e, vagy a képviselőtestületét?

A kis egzisztenciák biztosítása. A népsegítésnek fontos eszközt látjuk abban a törekvésben, amelyet a tanítók oly nagy kedvvel indítottak, értjük e törekvés alatt azt, hogy a legkisebb egzisztenciáknak lehetővé teszik a járadék és életbiztosítást, mely hazánkban épp e körben nem urupáltatott. Mig Angliában 100 kis családból 47% veszi igénybe a biztosítás ezen ágait, addig nálunk

legfőképpen a gyári munkások körében ismeretes az élet és járadék biztosítás. Es ami van is külföldi társulatoknál eszközöltetik. A nemzeti fellendülésnek, a honi dolgok pártolásának ebben a tulipántermő idejében kétszeresen becses a tanítóknak csatlakozásuk a Magyar Élet és Járadékbiztosító Szövetkezettel, mely magyar is, biztosítási ágazataiban új és célszerű is és emellett fontos emberbaráti feladatot szolgál.

Ritka meteorról tartottak előadást a brit csillagászati egyesület utolsó ülésén. Az elmúlt évi december hónap 30-án rendkívül fényes meteor futott végig az égboltozaton és ezt a tűneményt több mint ötven tudományosan képzett ember figyelte meg. Ezeknek a jelentéseit összegyűjtötték és ezen az alapon több érdekes számítást végeztek az égi tűneményre vonatkozólag. Leginkább feltűnt a meteor után maradt fénycsáv, amely még negyedórával később is látható volt. A tízes golyót körülbelül 105 kilométernyi magasságban pillantották meg először, pályájának hossza is körülbelül ennyi volt és a másodpercenkénti sebessége mintegy 24 kilométer. A megfigyelők többsége vagy nyolcvan kilométernyire látta a meteort és fényerősségét innen a Jupiter fényénél körülbelül százszor nagyobbának ítélték. E szerint a közönséges mértékkel mérve körülbelül 6.200.000 gyertyafényű volt. Miután a futását négy másodpercig lehetett látni, az összes fényenergiáját 160 millió lábfontonra teszik az angol csillagászok; vagyis ez az energia 160 millió fontot tudott volna egy lányi magasságra emelni. Legérdekesebb azonban a meteor nagyságára vonatkozó számítás, amely szerint a lefutó égitest rendkívül kicsiny volt. A sulya alig lehetett több egynéhány fontnál és mivel a meteor rendszeren sulyos anyagból, például vasból való, a tértogata is nagyon kevés volt. Annál csodálatosabb, hogy mégis ily rengeteg világító erőt tudott kifejteni, amely még 250 kilométernyire is láthatóvá tette.

Bizony, bizony, akit március megkímél, azt elviszi április. Enyleg olyik beteg, ha megkönyebbül. De még a veszedelmes április is bizonyosan eltelik, a nélkül hogy e baljóslatu, enyelgő közmondást beváltaná, ha a beteg idejében megbízható s biztos hatású szerhez folyamodik. Hogy Thierry gyógyszerész balsama kiválóképen ilyen szer, bizonyítja az ezernyi eredeti hálálkodó levelet tartalmazó füzet, melyet Thierry gyógyszerész (Pregrada, Rohitsch mellett) kívánatra ingyen és bérmentve megküld mindenkinék. Minden beteg okvetetlenül olvassa el a mai hirdetést: Thierry balsama stb. és rendelje meg a balsamot.

Művészet — Irodalom.

Előfizetési felhívás. A kezelésnél teljesített 20 évi szolgálat oly kézikönyv szükségéről győzött meg, mely a „nagyközönség és tanulóifjúság” szükségleteire alkalmas, könnyen átpillantható formában, kitöltött mintákkal tartalmazza: A posta, távirat, távbeszélő és postatakarékpénztár (cheque és clearing) főbb szabályait, kiegészítésül röviden a portomentesség és postaintézethez való alkalmaztatás útját és módját is. Szeljegyzetekkel az áttekintést emeltem. Kartársi üdvözléssel kérem tekintetes czimet, hogy legközelebb Zomborban megjelenő ily általános érdeklő és közhasznú művemre előfizetőket gyűjteni kegyeskedjék! Kézikönyvem előfizetési ára, dús tartalma dacára, vászonkötésben csak 1 (Egy) korona 20 fillér, mely összegből kérem példányonként költségeire 10 fillért levonni, további 10 fillért pedig utólag fogok a postaintézet jótékony czéljaira fordítani. Az előfizetési pénzeket 14 napon belül alanti czimemre beküldeni sziveskedjék, hogy a szükséges példányok iránt tájékozhasam magam. Ujólág kérem tek. czimet, hogy hathatós támog

gatásával kézikönyvem megjelenését lehetővé tenni méltóztassék; annál is inkább, mert szakirodalmunkban hézagot pótol és másrészt hivatalok, magánosok, intézetek, iparosok, kereskedők és általában bárki által csekély anyagi áldozattal megszerezhető és legjobb eredménnyel használható. Egyben tisztelettel közlöm, hogy művem Szalay Péter elnökgazgató úr ömeltóságának lesz ajánlva, ki az ajánlást kegyesen elfogadta. Zombor, 1905. évi november hóban. Heisinger Antal, posta- és távirat főtiszt. — Gyűjtőiv a legtöbb kereskedésben található.

Magyar Lyra, zeneműkiadó-vállalat. Ezen cím alatt új zeneirodalmi vállalat indult meg a fővárosban azzal a kulturális és nemzeti céllal, hogy a magyar zeneszerzők újabb, eredeti szerzeményeit olcsó, de mégis diszes kiállításban bocsássa a zenekedvelő közönség rendelkezésére. A vállalat első kiadványa az „Iszogatok, dalolgotok” és „Rám sem nézett” című közkedvelt magyar népdalok szerzőjének: Pap Zoltánnak „Ugy bánik a legény” és „Hirbe hoztak” című új szívhöz szóló gyönyörű két magyar dalát tartalmazza és előrelátható, hogy ezeknek is rövid idő múlva az előbbiekhöz mindenben méltó nagy sikerük lesz. A füzet külső kiállítása is mindenben kiállja a versenyt a két három koronás hangjegyfűzetekkel, mégis csak 24 fillér az ára. Kapható minden nagyobb könyv- és zeneműkereskedésben, dohánytözsdekben, valamint a kiadóhivatalban (Jámbor S hangjegymetsző intézetében, Budapest, V, Visegrádi-u. 3. sz.)

A „Honi Ipar” április 1-i száma az egész országban megindult iparpártolási mozgalomnak van szentelve, melynek e lap mindenkor buzgó szószólója volt. Hét esztendő óta küzd a „Honi Ipar” az iparpártolás eszméjéért és szakadatlan agitációjával nagyban hozzájárult ahhoz a hangulatváltozáshoz, mely szerte az országban az ipar javára most tapasztalható. A „Honi Ipar” kimerítő tudósítást közöl az „Országos Iparpártoló Szövetség” megalakulásáról, amelynek jelentőségét Cserháti Jenő műegyetemi tanár és Sugár Ottó, a lap felelős szerkesztője méltatják. „Iparpártolás és önálló vámterület” rovatában beszámol az összes iparpártolási alakulatokról és kimerítő felsorolását tartalmazza az összes újabb gyár-alapításoknak. Gazdag hírrovat és műszaki rovat zárja be ezt a kötetnyi vastagságú számot, melyet legmelegebben ajánlunk olvasóink figyelmébe. A „Honi Ipar” kiadóhivatala Budapest, VI., Király utca 34. sz. a van, előfizetési ára egész évre 16, félévre 8 korona.

Apollo. A Goll János szerkesztésében megjelenő ily című zenefolyóirat ez évi 3. számában a következő érdekes négy szólamu énekkarok vannak: Erdélyi (Eder) József: A vén cimbalmos. Szövegét írta Losonczy László. Zseni József: Virágénekek refrainnel, Endrődi Sándor szövegére; a) Liliomszál, liliomszál... b) Fekete felhőbe öltözik lelkem... c) Patyolat a kuruc... Az Apollo kargyűjtemény egész évi előfizetési díja 5 korona. Kiadóhivatal: Budapest, VI., Lázár u. 18. sz. I. em.

Közgazdaság.

Széna, szalma, takarmány.

(Fuchs József takarmánynagykereskedő heti jelentése Budapest, V., Nádor-utca 11.) A hetivásáron szénában és szalmában nagy behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 2.00—2.80, muhar 3.20, alomszalma 1.40, zsupszalma 1.75, szecska 2.10 kor. per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 2.80—3.00, préselt szalma 1.40—1.60 kor. per 50 kiló a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonaneműek: zab 8.15—8.40, tengeri 7.00, rozs 6.80, árpa 7.50 kor. 50 kilónként.

Egy szerémmegyei 200 kat. hold, egy 800 kat. hold bánáti földbirtok szilárd gazdasági épületekkel, továbbá 115 hold Bács megyében és 2000 kat. hold horvátországi (erdőirtás) földbirtok, valamint két ujvidéki uri lakház eladó.

Olcsó jelzőlogkölcson t közvefif

Kugler Ede

3-3 irodája Újvidéken.

Zombor és környékének kizárólagos elárúsítója.

Olajfestékek, festőművészeknek tubusokban dr. Fr. Schoenfeld és Tsa Düsseldorf gyárából.

Legfinomabb olajfestékek tubusokban festő tanulóknak skizsek és tanulmányok elkészítésére.

Gyorsan és keményre száradó szobapadló fénymáz.

Borostyánkő olajfénymáz.

Linoleum és zománcfénymáz festékek.

Szobapadló kenőcsök legjobb minőségű sárga, fehér és barna színekben.

Szobapadló szeszfénymázak.

Olajfestékek minden színben.

Nem létezik jobb, mint a **borostyánkő olajfénymáz**, amely mint medvefej van ellátva védjeggyel.

Kocsimázolóknak részére:

„Hintó“-fénymáz (legfinomabb angol),
„Schleif“-fénymáz,
„Kerék“-fénymáz,
„Allvány“-fénymáz,
valamint az összes anyagok és kellékek, festékek, mázólok és fénymázolóknak részére **gyári áron kaphatók.**

Szenzáció! Szenzáció!

Aki akarja, hogy a kályhája szobadisszé váljon, az vegyen füst és szagmentes (törvényesen védett)

Vénus kályhafényt,

annak 5 perc alatt **kefélés nélkül** bámulatos ragyogó kályhája lesz.

Kapható: *—1

Gergurov Dániel és Fia

vas-, szén- és festékkereskedésében
ZOMBORBAN, Kossuth Lajos- (fő-) utca.

Meghívó.

Az első moholi fogyasztási szövetkezet mivel a f. évi április hó 5-én délelőtt 8 órára kitűzött rendes közgyűlést meg nem tarthatta, azt **f. évi április hó 17-én délután 2 órakor** Szlavkovics Márkó ur iskola-termében fogja megtartani, melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívóznak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság előterjesztése az 1905. évi zárszámadásról a felügyelőbizottság jelentésével és a felmentvény megadása.
2. Az igazgatósági tagok megválasztása.
3. A felügyelőbizottság felerészének megválasztása.
4. Az igazgatóság javaslata a szövetkezet koresmahelyiségének kibővítése iránt.
5. Szövetkezeti ügyész választása.
6. Netaláni indítványok.

Moholon, 1906. április 5-én.

Az igazgatóság.

Eladó takarmányrépa

Circa 1000—1200 mm.

egészséges **takarmányrépa** — métermázsánként 1 koronáért — a szondi vasuti állomáshoz szállítva **eladó.** 6—5

Levélcim: **özv. Szuppek Béláné Szond** (Bács megye).

Hirdetmény.

A bezdáni nagyszigeten, közvetlenül a gőzhajóállomás mellett levő birtokra elfogadok csak **egész évi legeltetésre** 200 darab szarvasmarhát. Két évesnél idősebb tinó vagy ökör azonban nem lehet köztük. Hideg tavaszi és őszi esőzés és vihar ellen van kellő földött helyű bekerített szárnyék. Legelődij a pásztor bérével együtt darabonként 18 korona. Kihajtás folyó hó 24-ike, hazahajtás november hó közepé.

Eladok kézzel lemorzsoltt, a cső két végén levő fejletlen szemektől megtisztított, nádfedél alatt felkötve kitelelt 3000 kilogram teljesen csiraképes **ültetni való amerikai** fehér vagy külön sárga **kukoricát** a vevő zsákjaiban. Ára kilogramonként 20 fillér. Vasut Zombor-, gőzhajó Bezdánban.

Bezdán, 1906. évi április hó 9-én.

2—1 **Bosnyák János.**

Kerestetik egy **könyvelő**, aki a könyvelésben és levelezésben jártas, május hó 1-ére való belépésre. Ugyanitt egy **szolga**, aki magyarul és szerbül ír és beszél, felvétetik.

Bővebb felvilágosítást ad

Sztojkovits Nenád és Társa

bank-, váltó- és zálogintézetek Zomborban.

Törvényesen védve. Minden utánzást és minden utánnyomást büntetnek. — **A törvény nemismerése nem mentesség.**

A bíró: Vádolt, ön csaknem összes és utolsó pénzét haszontalan módon teljesen értéktelen és hatástalan szerekre pazarolta, jó lehet önnek, mint csaknem mindenkinek, tudnia kellett, hogy **csakis Thierry balzsama és centifolium-kenőcse** a leg-

megbízhatóbb, leghatásosabb, csalhatatlan gyógyító-szer minden esetben és ezt sok ezer köszönő-irat is bizonyítja.

A vádolt: Sajnos, többször rábeszéltem magamat és a nekem ajánlott értéktelen és hatástalan szereket és hamisított balzsamokat megvásároltam, amit most nagyon sajnállok.

A bíró: A nem ismerés a törvény szerint nem igazolás és nem mentesség. Miért nem küldte el magának Thierry pregradai gyógyszerész sok ezer bizonyítvány-nal ellátott brosuráját, amikor pedig kívánatra ingyen és bérmentve mindenkinek megküldik?

A vádolt: Sajnos, erről nem voltam értesülve.

A bíró: Azzal a feltétellel, hogy ezt a mulasztást pótolni fogja, ezuttal még fölmentem az ön és hozzátartozói egészsége iránt köteles gondoskodás áthágása alól. De továbbra is kerülje minden más értéktelen és hatástalan surrogátum és hamisítvány megrendelését és alkalmazását és mindig csak Thierry balzsamát és centifolium-kenőcsét használja, mint amelyek az egyedül biztos, megbízható és meglepően ható szerek. Az egészség törvényét mindnyájunknak kétségesen, pontosan követnünk kell és figyelmen kívül hagyását, akár tudatlanságból, akár hanyagságból, bizonyára súlyos büntetés éri, vagy betegség, vagy legalább a szervezet és az egészségi állapot meggyöngülése formájában

A szenvedő emberiség segítségére és a fájdalom s a betegség enyhítésére a legmegbízhatóbban Thierry balzsama és centifolium-kenőcse szolgál és önnek nem kell tovább szenvednie, ha ezeket a nagyon olcsó szereket állandóan a házában és magánál tartja és folytonosan használja.

Thierry balzsama páratlan szer köhögés, hurut, mellbaj, tuberkulózis, torokgyulladás, rekedtség, bronchitis, tüdőbaj, májelfajulás, gyomorgöres, kólika, emésztési zavar, közönséges influenza stb. ellen és biztos segítséget és sikert ad.

Ára: 12 kis, vagy 6 kettős üveg, vagy egyetlen nagy különleges üveg patentzárral **5 K franko.**

Thierry centifolium-kenőcse non plus ultra minden még oly régi seb, gyuladás, kisebesedett mell, mellkeményedés, orbánc, daganat, kelés, sérülés, karbunkulus, ujképződés, hólyag, a gyermekek kisebesedése stb. ellen.

Megpuhit és fájdalom nélkül kihuz a testbe hatolt minden idegen testet, minő az ólom, gáz, szálka, homok stb. jókor alkalmazva, csaknem mindig megakadályozza a vérméregzést és fölöslegessé teszi a fájdalmas műtétet is.

Ára 2 tégelynek franko 3 K 60.

A sok ezer eredeti köszönő-irattal ellátott brosurát kívánatra mindenki megkapja ingyen és bérmentve. Szétküldi csak a pénz előleges beküldése után, vagy utánvétellel: 26—4

THIERRY A.
gyógyszerész.

Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Kapható Zomborban:

NEMET városi gyógyszerháza

Szt. György-tér. Telefonszám 71.

Husvétii sonkák nagy raktára
Bogdán István
 hentesáru üzletében, Zrinyi-utca (az önszegélyzóval szemben).
 Ajánlja saját készítményű kitűnően pácolt
 füstölt sonkáit (utánzott kassai)
 legjutányosabb árban,
 Ugyiszintén mindenféle füstölt húst, szalonnát, legfinomabb felvágott
 és zsiradék árúit legolcsóbb napiár és pontos kiszolgálás mellett.
 3-3 Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

504/906. kig. szám.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye zentai járás főszolgabírája Mohol községében az I-ső községi orvosi állás betöltésének véglegesítéséig, illetve a II-od orvosi állás jogerős megüresedéséig helyettesítés útján betöltendő II-od községi orvosi állásra ezennel pályázatot hirdet.

Az állás javadalmazása 1000 korona fizetés és a községi szabályren-

deletben megállapított 1 kor. nappali és 2 kor. éjjeli látogatási díj.

Felhivom pályázni kívánókat, hogy a törvény szerint szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **foljó évi április hó 15-éig** annival is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe nem veendem.

Zenta, 1906. március 29.

Dr. Buday,
főszolgabíró.

3-3

Házeladás

Dob-utca 8. szám alatti új házamat szabad kézből eladom.

Özv. Thurszky Jenőné.

227. szám
1906.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíró 1905. évi V. 1630/25. számú végzése következtében a Szlavóniai országos központi takarékpénztár eszéki cég javára Löbl I. örökösai-ósziváci cég ellen 12000 kor. és járulékaik erejéig fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 8414 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 80 drb 1 1/2 éves sertés, 2 drb kan, 164 drb szopós malac, 1 rokkant ló és egy asztag nyers kender nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró 1905. évi V. 1630/25. sz. végzése folytán Ószivác határában a Lajos szálláson Vepröd határ szélén leendő eszközésére 1906. évi április hó 19-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérnek becsáron alul is el fognak adni.

Zomborban, 1906. évi április hó 9 én

Styrum Mór,
kir. bir. végrehajtó.

ITT MEGRENDELHETŐK:
 VÁLTÓK
 GYÁSZLAPOK
 SZÁMLÁK
 LEVÉLFEJEK
 NÉVJEGYEK
 ELJEGYZÉSI ÉS
 ESKETÉSI KARTYÁK
 SÍMA- ÉS
 DOMBORNOMATU
 MONOGRAMMOK

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KONYOMDAI INTÉZETE

ZOMBORBAN

A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

ITT MEGRENDELHETŐK:
 HIRLAPOK
 MŰVEK
 NAPTÁRAK
 TÁBLÁZATOK
 FALRAGASZOK
 KÖRLEVELEK
 TÁNCVIGALMI
 MEGHÍVÓK
 TÁNCRENDEK
 ÉTLAPOK

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKBÓL NAGY RAKTÁR.

PAPIR- és IRÓSZEREK
A BEVÁSÁRLÁSI ÁRON.

KÖNYVKÖTŐMUNKÁK ELFOGADTATNAK
 ÉS A
 KIÁLLÍTÁSI ÁRON SZÁLLÍTTATNAK.

TELEFON SZÁM: 18.

A „BÁCSKA” KIADÓHIVATALA.